

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE - INŠTITUT ZA DRUŽBENE VEDE
Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij
Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5
Tel.: 01/5805-370, 01/5805-105
Fax: 01/5805-104
E-mail: cjmmksjm@fdv.uni-lj.si

EUROPEAN SOCIAL SURVEY –
EVROPSKA DRUŽBOSLOVNA RAZISKAVA

SJM 2004/2

Izbrani vidiki za 24 držav – grafične ilustracije

Ljubljana, junij 2006

MEDNARODNI PROJEKT:	EUROPEAN SOCIAL SURVEY
INSTITUCIONALNI OKVIR:	6FP. Projekt se izvaja v okviru 6. Okvirnega programa Evropske Komisije, ki je financer dejavnosti Centralne koordinacijske skupine
SVETOVALNO TELO:	Scientific Advisory Board Chair: profesor Max Kaase, International University of Bremen Član SAB za Slovenijo: profesor Niko Toš, Univerza v Ljubljani, FDV
CENTRALNA KOORDINACIJA:	Central Coordinating Team 1. City University London (Velika Britanija); Principal investigator: Roger Jowell 2. Katholieke Universiteit Leuven (Belgija); Jaak Billiet 3. NSD (Norveška); Bjørn Henrichsen 4. ZUMA (Nemčija); Peter Mohler 5. University of Amsterdam (Nizozemska); Willem Saris 6. SCP (Nizozemska); Ineke Stoop 7. Univerza v Ljubljani (Slovenija); Brina Malnar
NACIONALNA KOORDINACIJA:	Brina Malnar – nacionalna koordinatorica Univerza v Ljubljani, FDV-IDV, CJMMK
NACIONALNI PROJEKT:	Evropska družboslovna raziskava - SJM 2004/2
CILJNI RAZISKOVALNI PROJEKT:	CRP " Evropska družboslovna raziskava " (V5-0909)

FINANCERJI (2002-2006):

- Agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, Tivolska cesta 30, Ljubljana (prej: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Trg OF 13, Ljubljana)
- Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Kotnikova 5, Ljubljana
- Urad za makroekonomske analize in razvoj, Gregorčičeva 20, Ljubljana
- Služba Vlade RS za evropske zadeve, Šubičeva 11, Ljubljana
- Ministrstvo za zdravje, Štefanova 5, Ljubljana

IZVAJA:

Center za raziskovanje javnega mnenja in množičnih komunikacij UL, IDV, Fakulteta za družbene vede, Ljubljana, Kardeljeva ploščad 5
tel.: 5805-105, faks: 5805-104

RAZISKOVALNA SKUPINA:

doc. dr. Brina Malnar, doc. dr. Mitja Hafner, doc. dr. Slavko Kurdija,
doc. dr. Janez Štebe, doc. dr. Samo Uhan, dr. Niko Toš,
Sergio Švara, prof. fil. in psih., strokovni svetnik, Rebeka Bešter Falle,
univ. dipl. soc., strokovna sodelavka, Tina Vovk, univ. dipl. soc.,
strokovna sodelavka, Matej Kovačič, univ. dipl. soc, mladi raziskovalec in Ivi
Kecman, tajnica projekta

IZVEDBA RAZISKAVE:

Raziskava je bila izvedena na reprezentativnem vzorcu (N=2233) polnoletnih državljanov Slovenije. Vprašalnik je realiziran (N=1442).

TERENSKA FAZA:

je potekala v času od 18. oktobra 2004 do 18. novembra 2004 ob sodelovanju 109 sodelavcev v 150 anketnih okoliših v Sloveniji.

DATOTEKA:

SJM 2004/2

Značilnosti in cilji projekta Evropska družboslovna raziskava

Eno od velikih vprašanj našega časa je, kaj povezuje sodobne nacionalne države, če upoštevamo njihovo nenehno diferenciacijo, obsežne migracije in globalizacijo. Družboslovne znanosti skušajo pojasnjevati tak razvoj in ga tudi sousmerjati, pomagati razreševati probleme, ki iz tega izvirajo. Take naloge pa se ne morejo lotiti brez sistematičnih in dolgoročnih empiričnih raziskav teh pojavov. Med najbolj učinkovitimi mehanizmi družbenega samoopazovanja so družboslovne empirične raziskave.

V tem kontekstu je poglavitni cilj raziskovalne kooperacije Evropska družboslovna raziskava (ESS) kontinuirano in sistematično opazovanje pomembnih stanj in procesov v evropskih družbah, zato je projekt tudi longitudinalno zasnovan. Namen ESS je merjenje družbene 'klime, ne 'vremena', torej dolgoročnih trendov, ne začasnih kratkoročnih nihanj. Zbrani podatki naj bi zagotavljali kakovostno analitično podlago za družboslovce in oblikovalce politik na evropski in nacionalnih ravneh, še zlasti zato, ker je metodologija raziskave ESS med vsemi tovrstnimi mednarodnimi projekti najbolj kakovostna in dosledna kar zadeva raven standardizacije. Raziskava v vseh državah poteka na način osebnega intervjuja, vse faze meritve pa so dosledno nadzorovane in obsežno dokumentirane. Posledično lahko pričakujemo tudi visoko mednarodno veljavnost meritve in s tem preseganje doslej zakoreninjenih ovir pri primerljivosti podatkov mednarodnih raziskav. Pomemben stranski učinek projekta ESS je tako tudi razvoj in promocija mednarodnih metodoloških standardov družboslovnih raziskav.

V slovenskem kontekstu je pomen raziskave ESS v pridobivanju zanesljivih indikatorjev stanja in dinamike za različna družbena področja, ter možnosti sistematične primerjave slovenskih kazalcev s kazalci drugih evropskih družb. Podatki omogočajo analitično umeščanje Slovenije v evropski primerjalni kontekst, kar je dobrodošlo tako za akademske šudije, kot za aplikativne namene na različnih področjih družbenih politik. Velja tudi nasprotno. Z vključitvijo slovenskih podatkov v mednarodno datoteko so ti dostopni raziskovalcem po Evropi in širše, ki na ta način Slovenijo vključijo v svoje analize in teoretične modele in s tem povečajo njihovo spoznavno vrednost za naš prostor. Poleg vsebinskih koristi projekt ESS ustvarja tudi pretok metodološkega znanja tako v raziskovalno kot pedagoško sfero in krepi akademski socialni kapital raziskovalcev, ki sodelujejo v tej in drugih podobnih raziskavah.

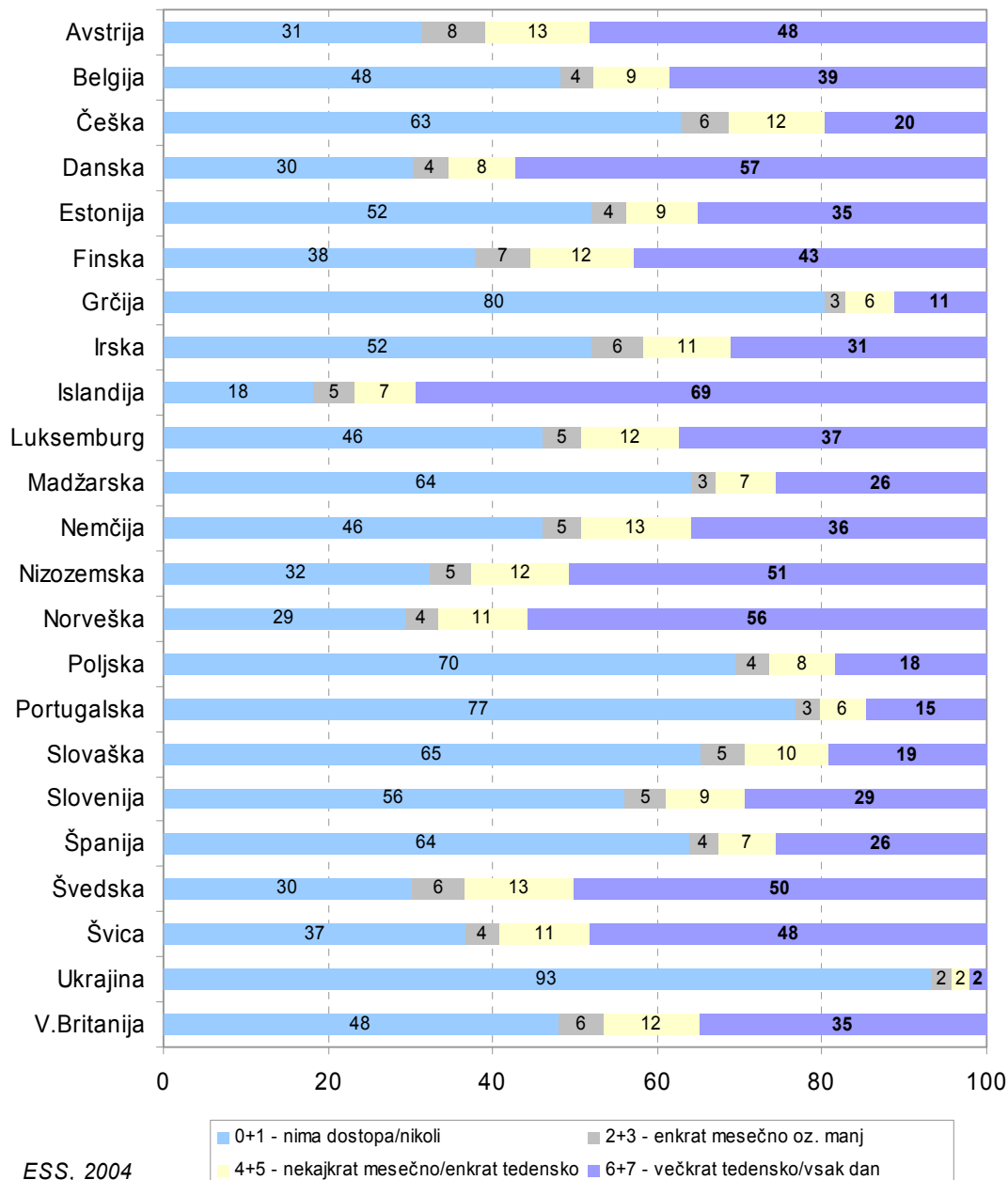
Prva meritev raziskave ESS je potekala leta 2002 v 22 evropskih državah, večinoma članicah Evropske Unije, druga pa leta 2004 v 25 državah. Veliko število vključenih držav je eden od pogojev za širok primerjalni domet raziskave. Datoteka ESS nikoli ni bila namenjena omejeni uporabi v zaprti skupini analitikov, pač pa je brezplačno dostopna vsem potencialnim uporabnikom. Potencialne uporabnike pa lahko razvrstimo v tri poglavitne skupine. 1) Znanstvena in visokošolska skupnost, katere člani podatke uporabljajo pri svojem analitično-raziskovalnem in pedagoškem delu. Med najbolj množičnimi uporabniki rezultatov so predavatelji in študentje na družboslovnih fakultetah pri predmetih, ki se ukvarjajo z dinamiko sodobnih družb in metodami družboslovnega raziskovanja^[1]. 2) Politika in javna uprava, ki ji rezultati lahko služijo kot informacijska podlaga in teoretsko ozadje za identifikaciji družbeno in politično relevantnih problemov, za oblikovanje političnih strategij in ukrepov ter načrtovanje akcij obveščanja ali ozaveščanja javnosti. 3) Širša javnost in mediji, ki se lahko seznanijo z rezultati družboslovnih opazovanj procesih v slovenski družbi ter s stališči različnih družbenih skupin do teh procesov.

^[1] Statistika Centralne koordinacije ESS pokaže, da je v času od leta 2002 do zdaj datoteke ESS preko internetne povezave uporabljalo (on-line obdelave ali prenos datoteke) več sto uporabnikov iz Slovenije, med njimi mnogo študentov za potrebe svojih (bodočih) diplomskih nalog.

Sodelujoče države v meritvi 2004:

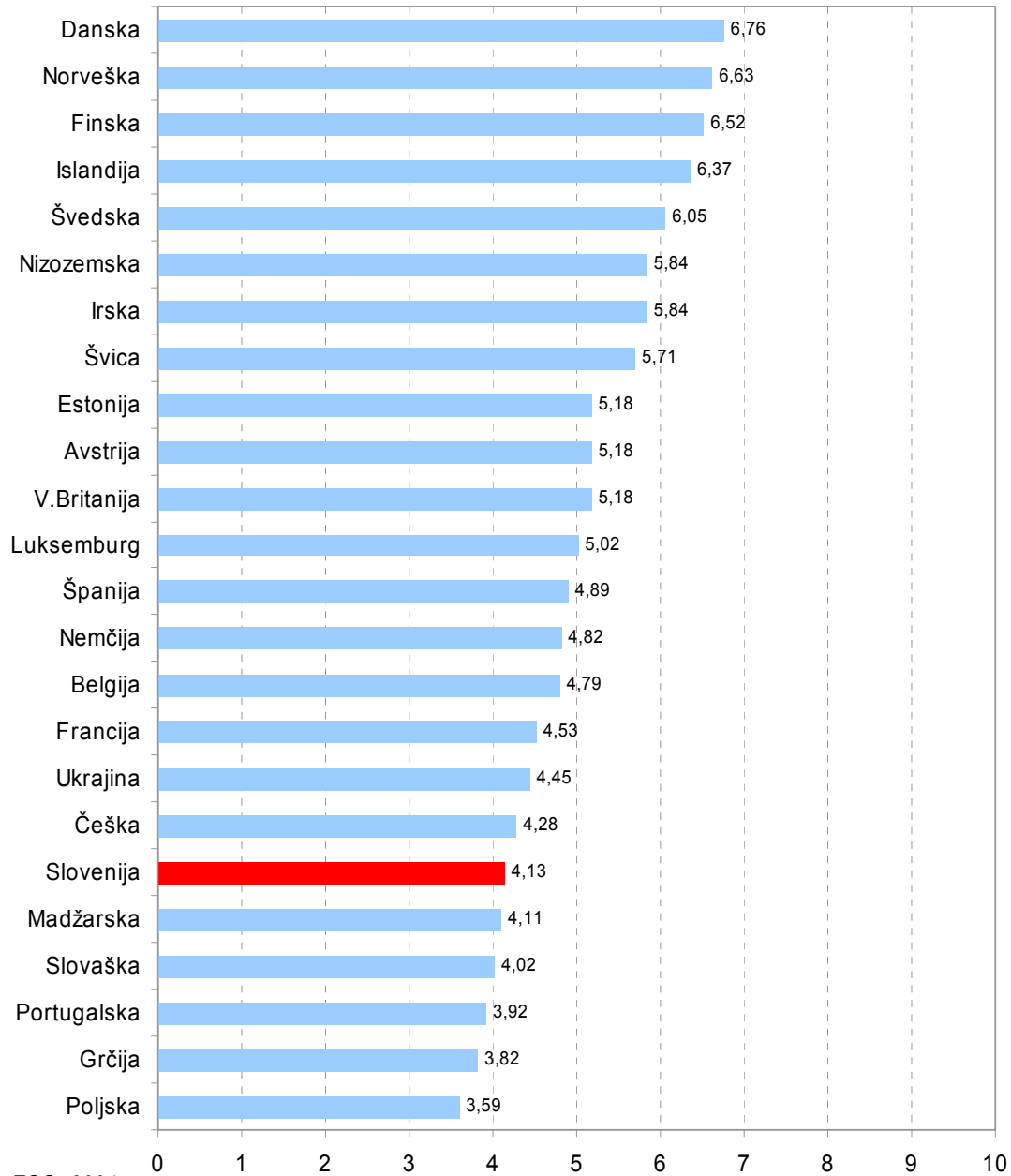
	N	%
AT Avstrija	2256	4,9
BE Belgija	1778	3,9
CH Švica	2141	4,7
CZ Češka	3026	6,6
DE Nemčija	2870	6,3
DK Danska	1487	3,3
EE Estonija	1989	4,4
ES Španija	1663	3,6
FI Finska	2022	4,4
FR Francija	1806	4,0
GB V.Britanija	1897	4,2
GR Grčija	2406	5,3
HU Madžarska	1498	3,3
IE Irska	2286	5,0
IS Islandija	579	1,3
LU Luksemburg	1635	3,6
NL Nizozemska	1881	4,1
NO Norveška	1760	3,9
PL Poljska	1716	3,8
PT Portugalska	2052	4,5
SE Švedska	1948	4,3
SI Slovenija	1442	3,2
SK Slovaška	1512	3,3
UA Ukrajina	2031	4,4
skupaj	45681	100

KAKO PUGOSTO ZA USEBNO RABO UPORABLJATE INTERNET?

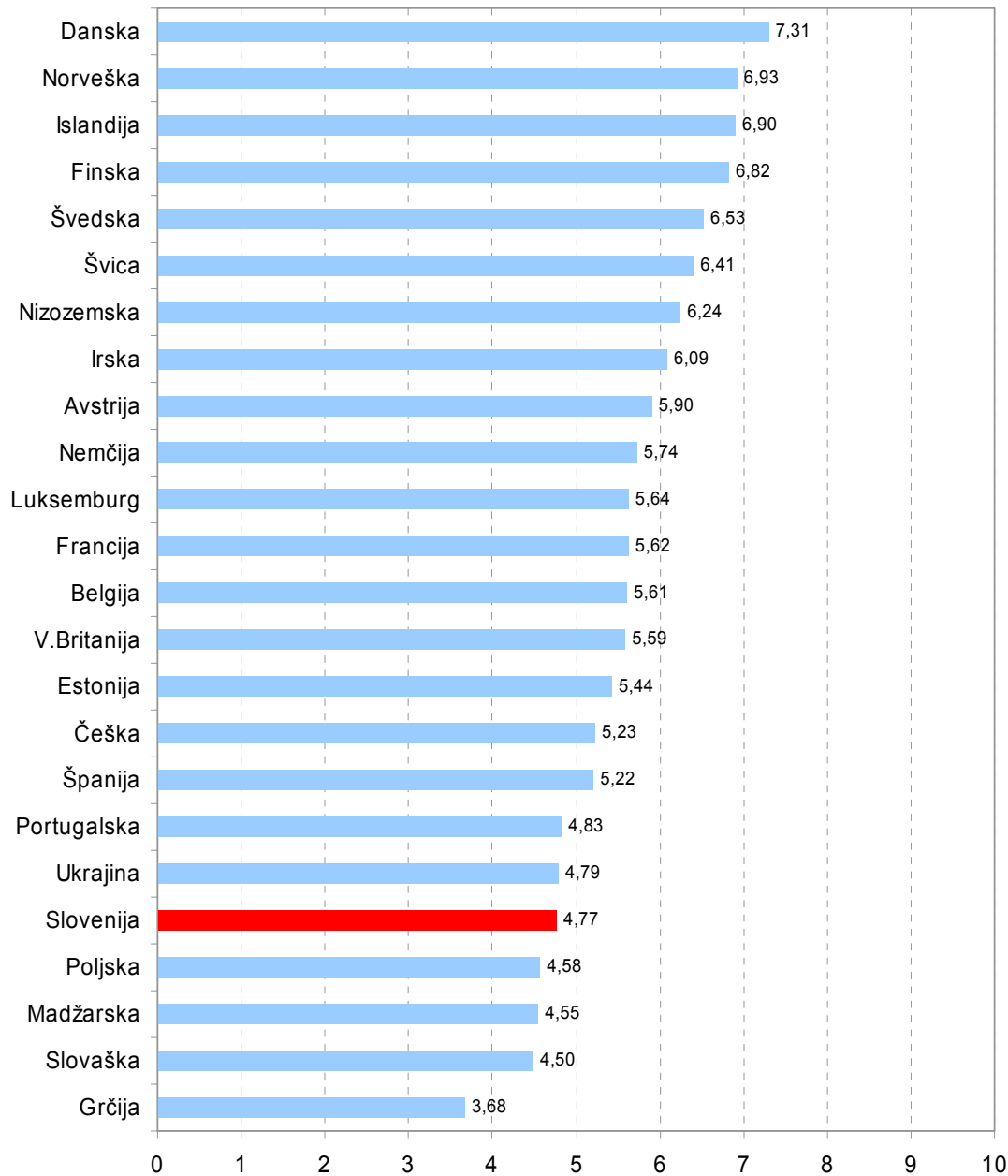
ALI JE TREBA BITI Z LJUDMI ZELO PREVIDEN?

(povprečje na lestvici: 0-treba je biti zelo previden in 10-večini ljudi lahko zaupamo)

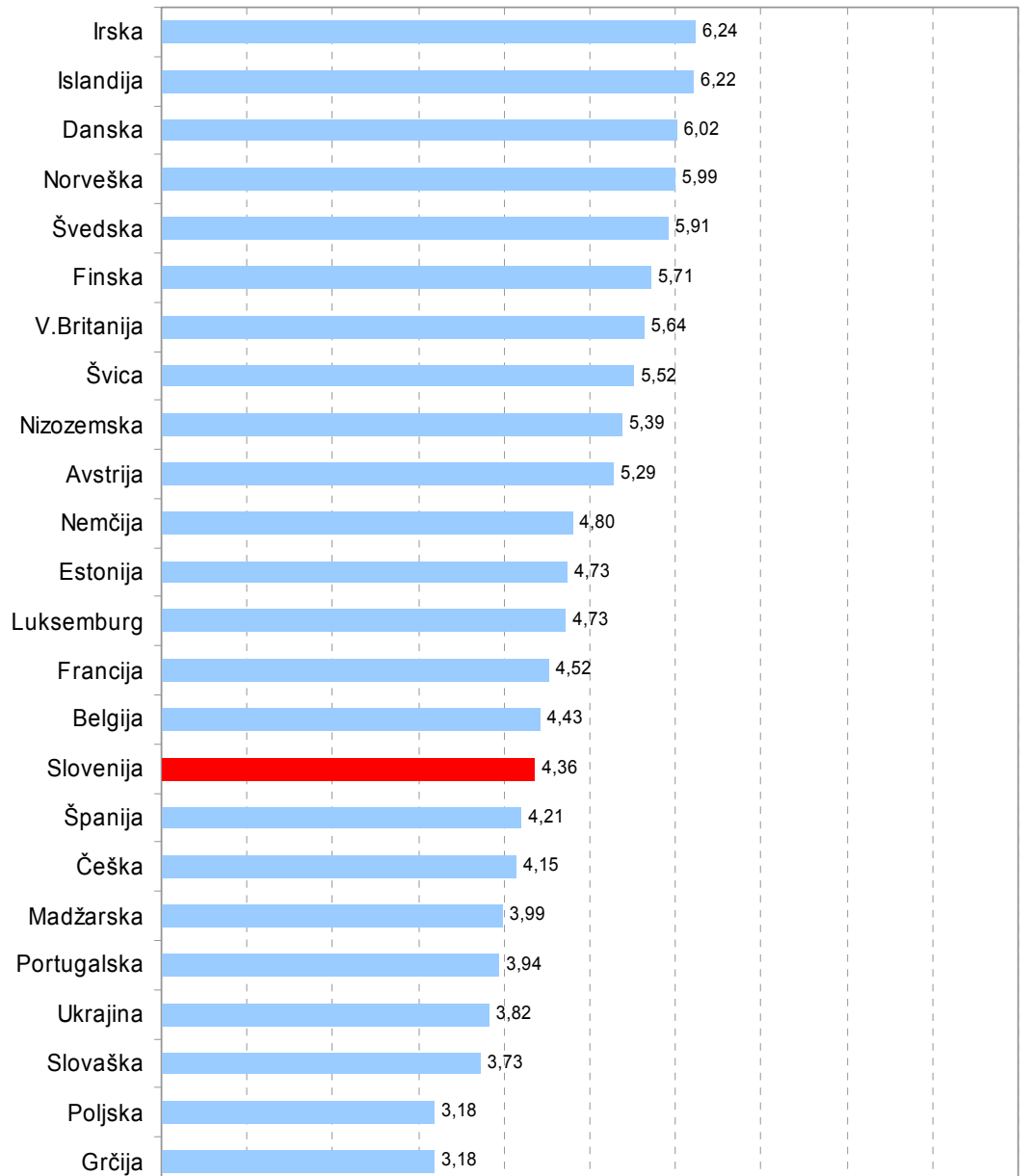
VEČINA SKUŠALA RAVNATI POŠTENO?

(povprečje na lestvici: 0-skušala izkoristiti in 10-skušala ravnati pošteno)

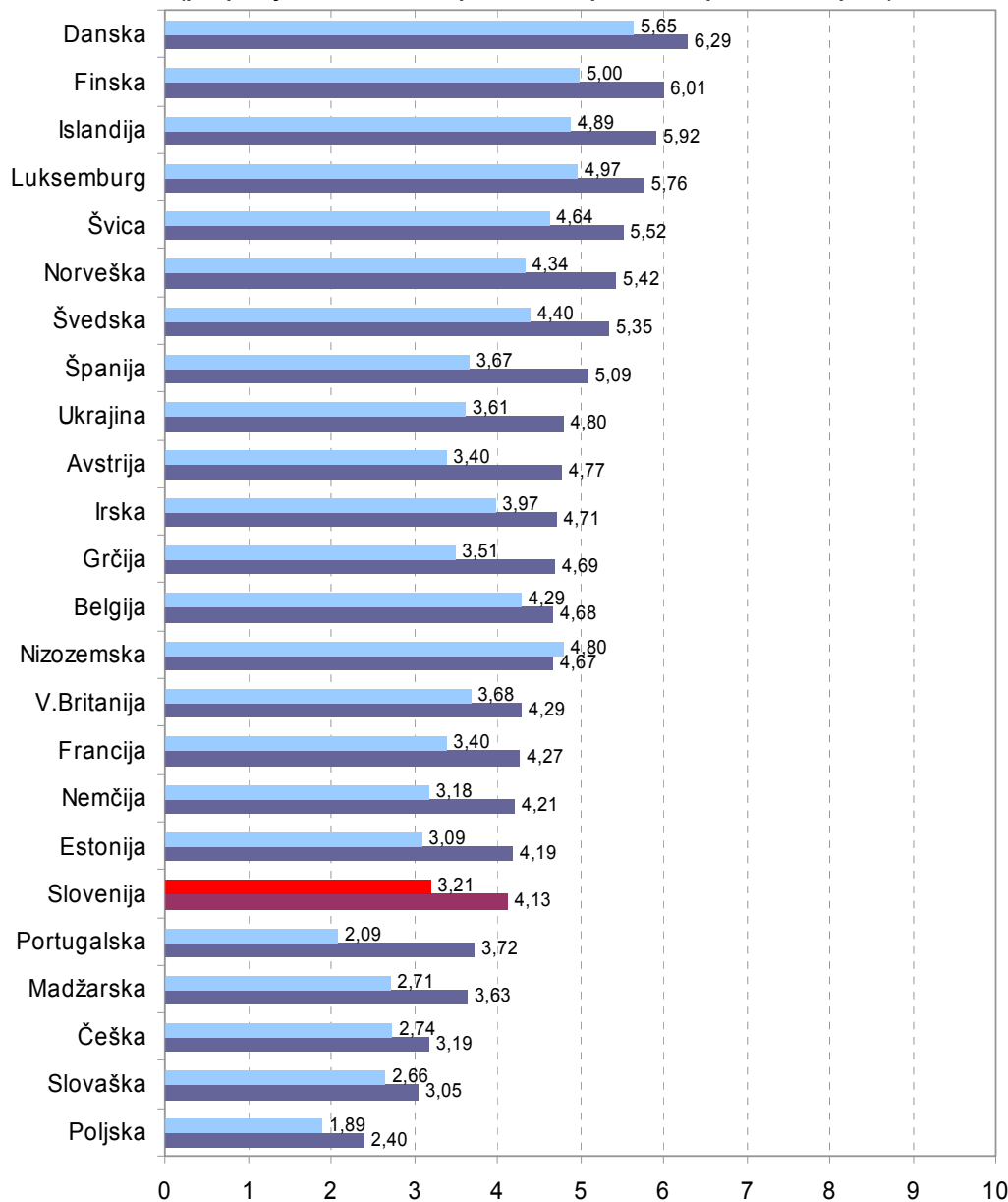
ALI PA VEČINOMA GLEDAJO PREDVSEM NASE?

(povprečje na lestvici: 0-predvsem nase in 10-pomagati drugim)

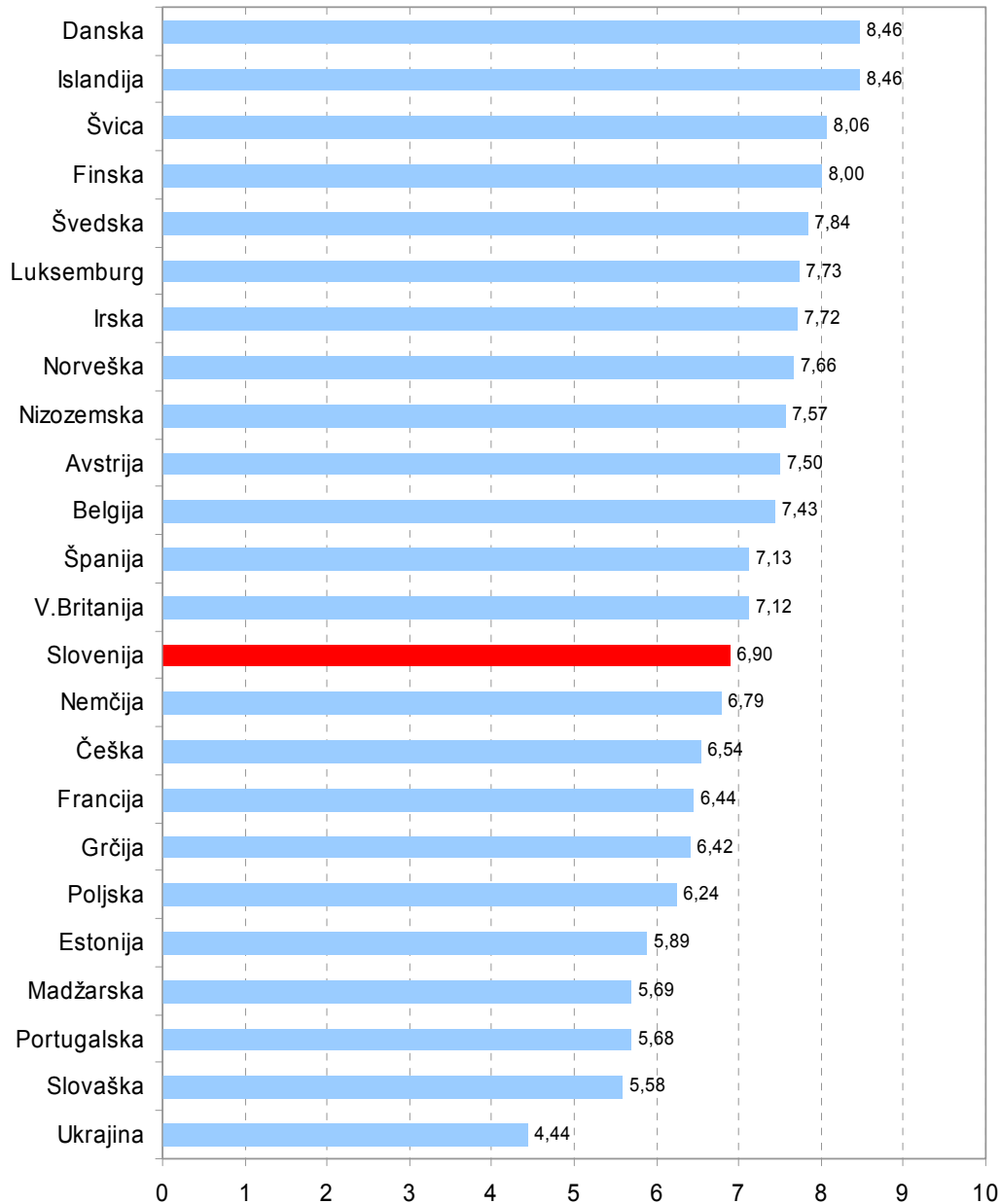
IN POLITIČNIM STRANKAM?

(povprečje na lestvici: 0-sploš ne zaupam in 10-povsem zaupam)

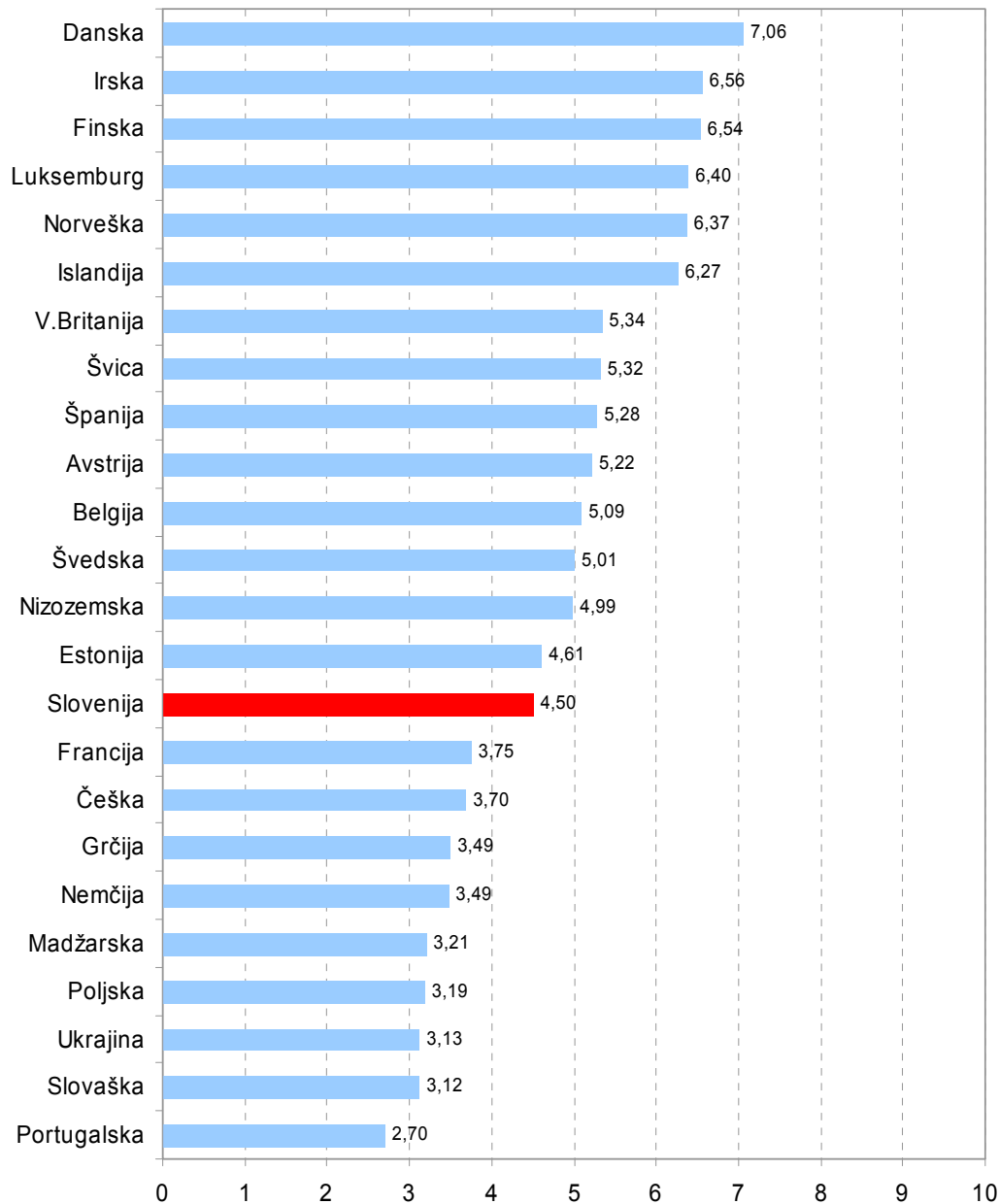
ZADOVOLJSTVO Z ŽIVLJENJEM

(povprečje na lestvici: 0-izredno nezadovoljen in 10-izredno zadovoljen)

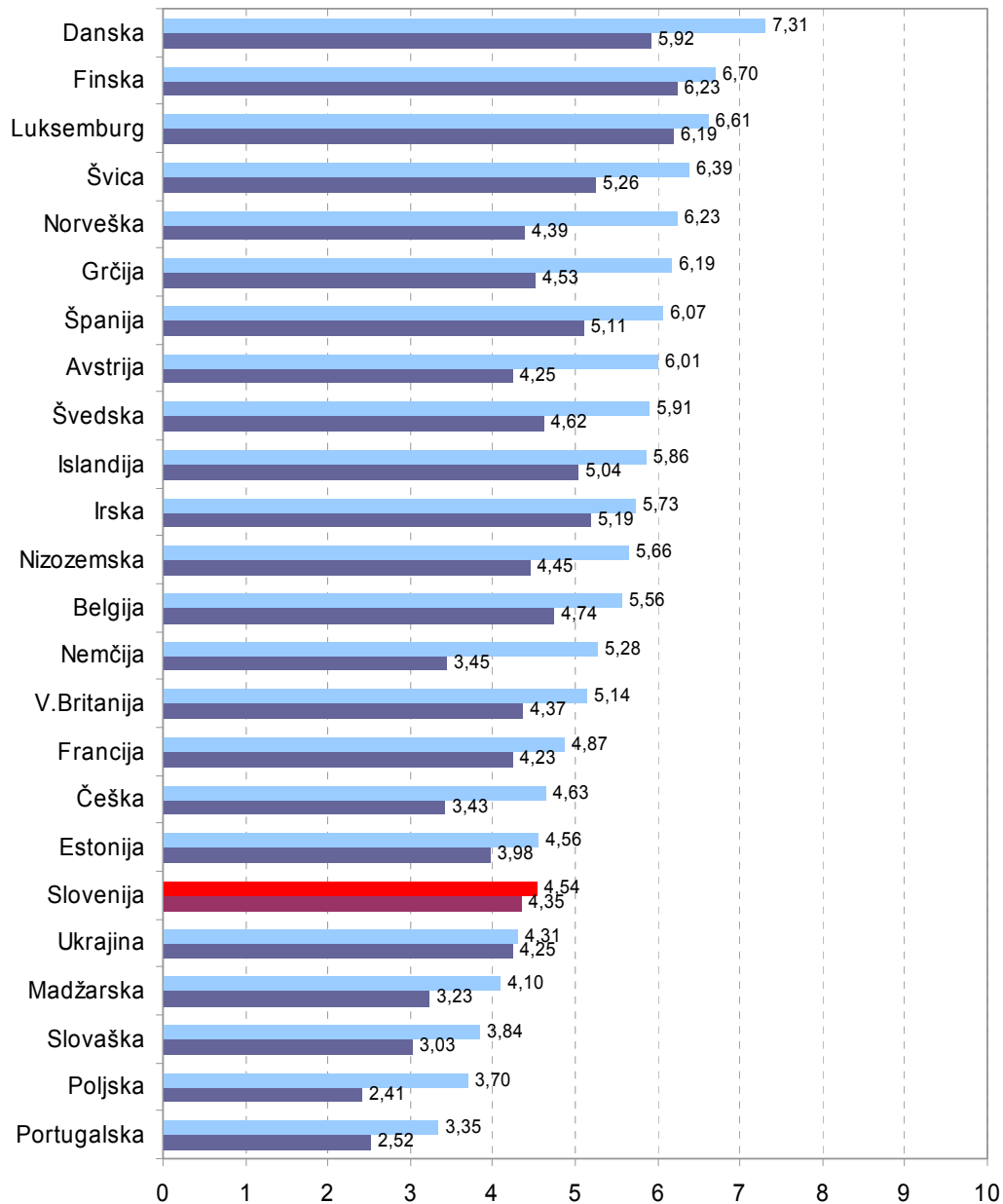
ZADOVOLJSTVO Z GOSPODARSTVOM

(povprečje na lestvici: 0-izredno nezadovoljen in 10-izredno zadovoljen)

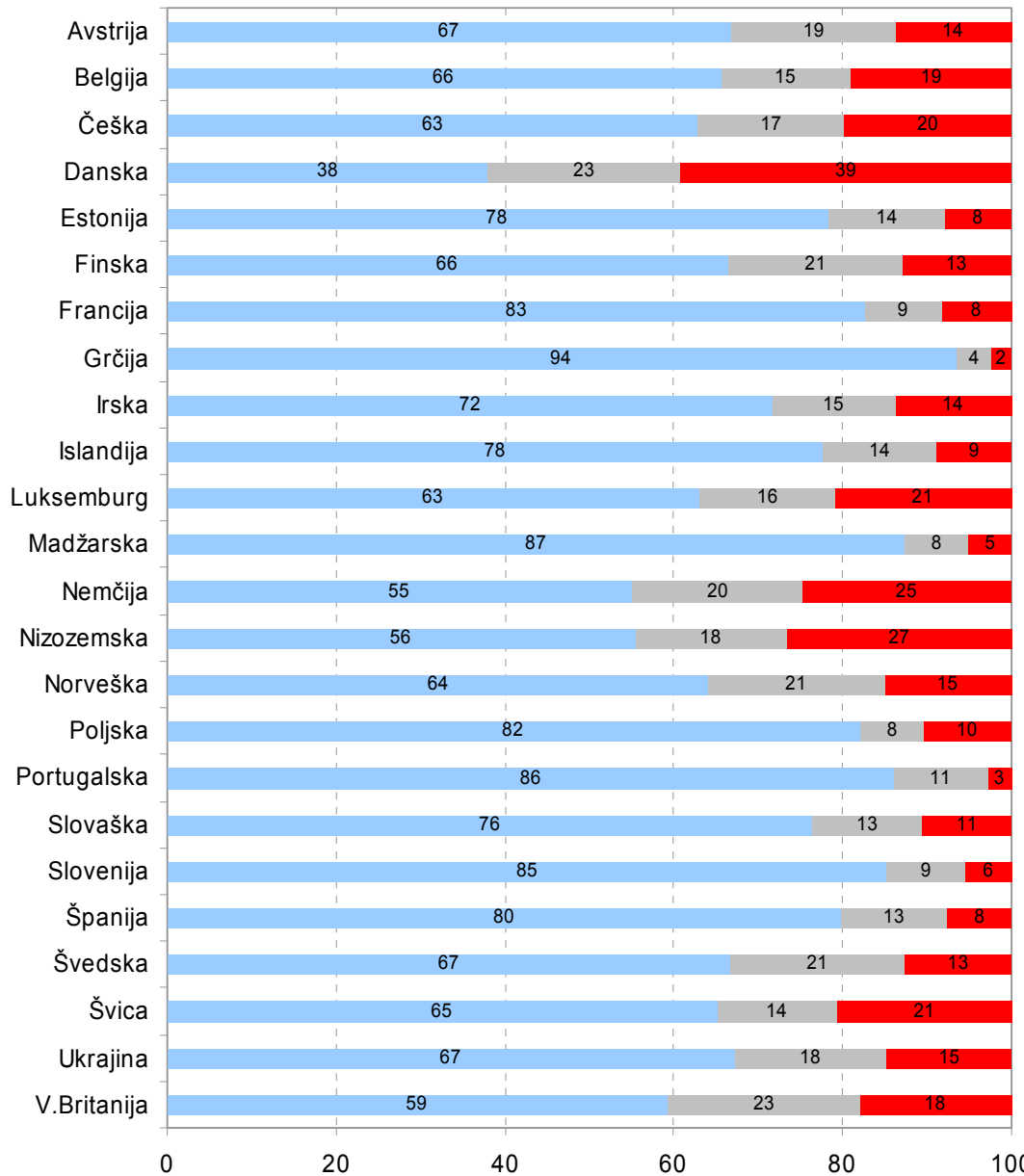

ZADOVOLJSTVO Z VLADU IN DEMOKRACIJO

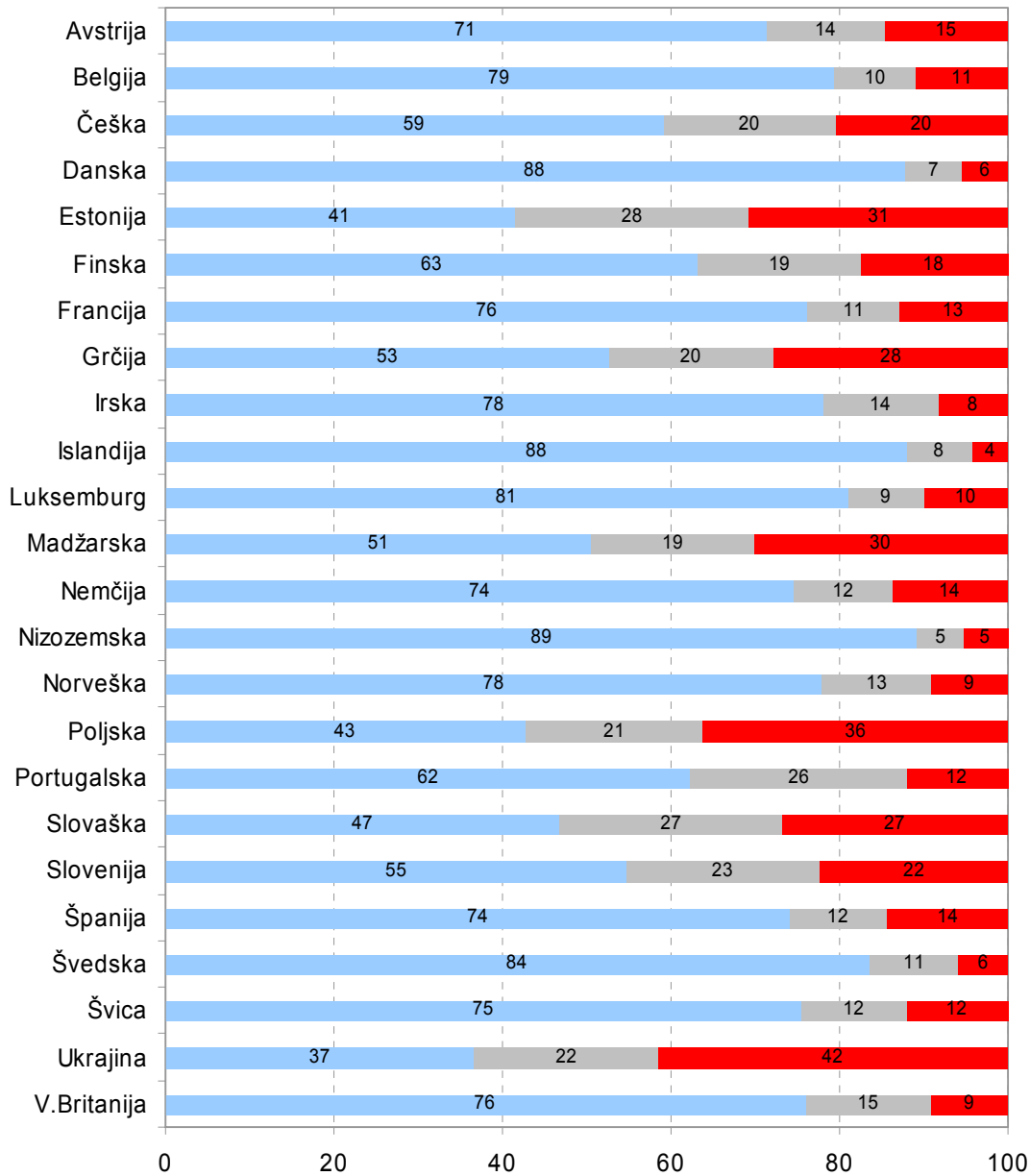
(povprečje na lestvici: 0-izredno nezadovoljen in 10-izredno zadovoljen)

VLADA BI MORALA SPREJETI UKREPE ZA ZMANJŠANJE
RAZLIK V DOHODKIH MED LJUDMI.

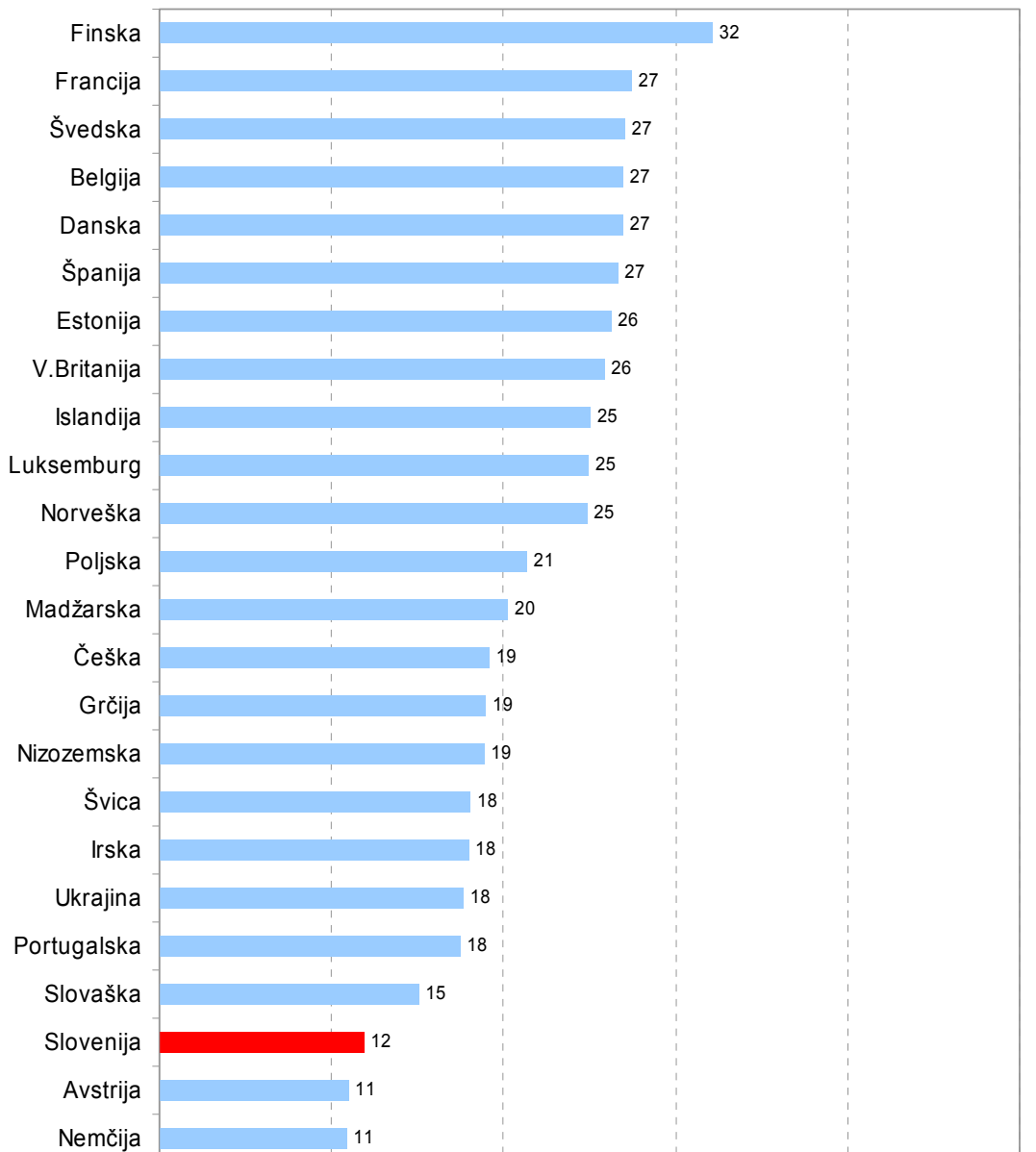

HOMOSEKUALCIN LEZBIJKE MORAJU IMETI SVOBODO,
DA SI UREDIJO ŽIVLJENJE PO LASTNIH ŽELJAH.

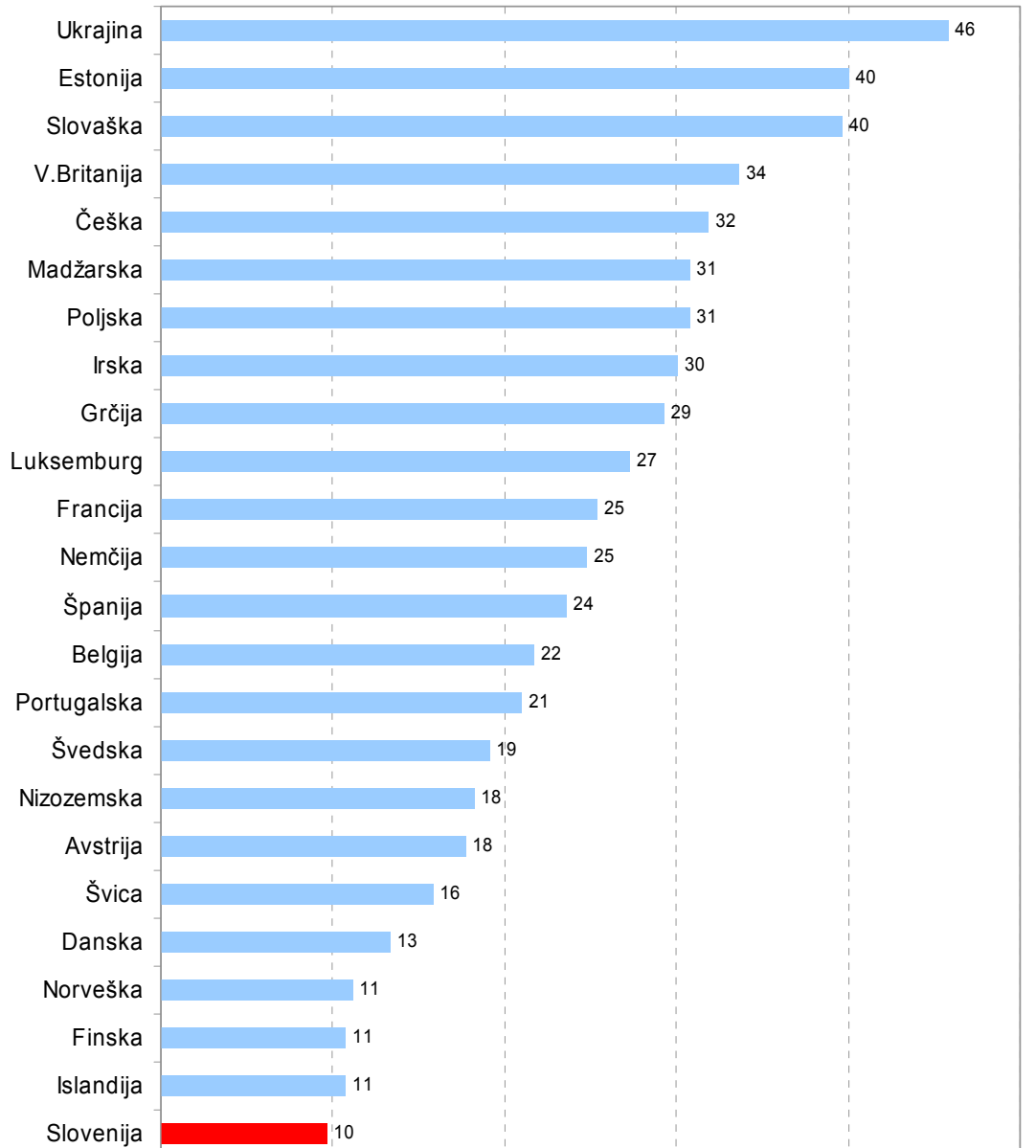

ZADNJIH PETIH LETIH ŽRTEV VLOMA ALI FIZIČNEGA NAPADA?

(delež odgovorov "da"; v %)

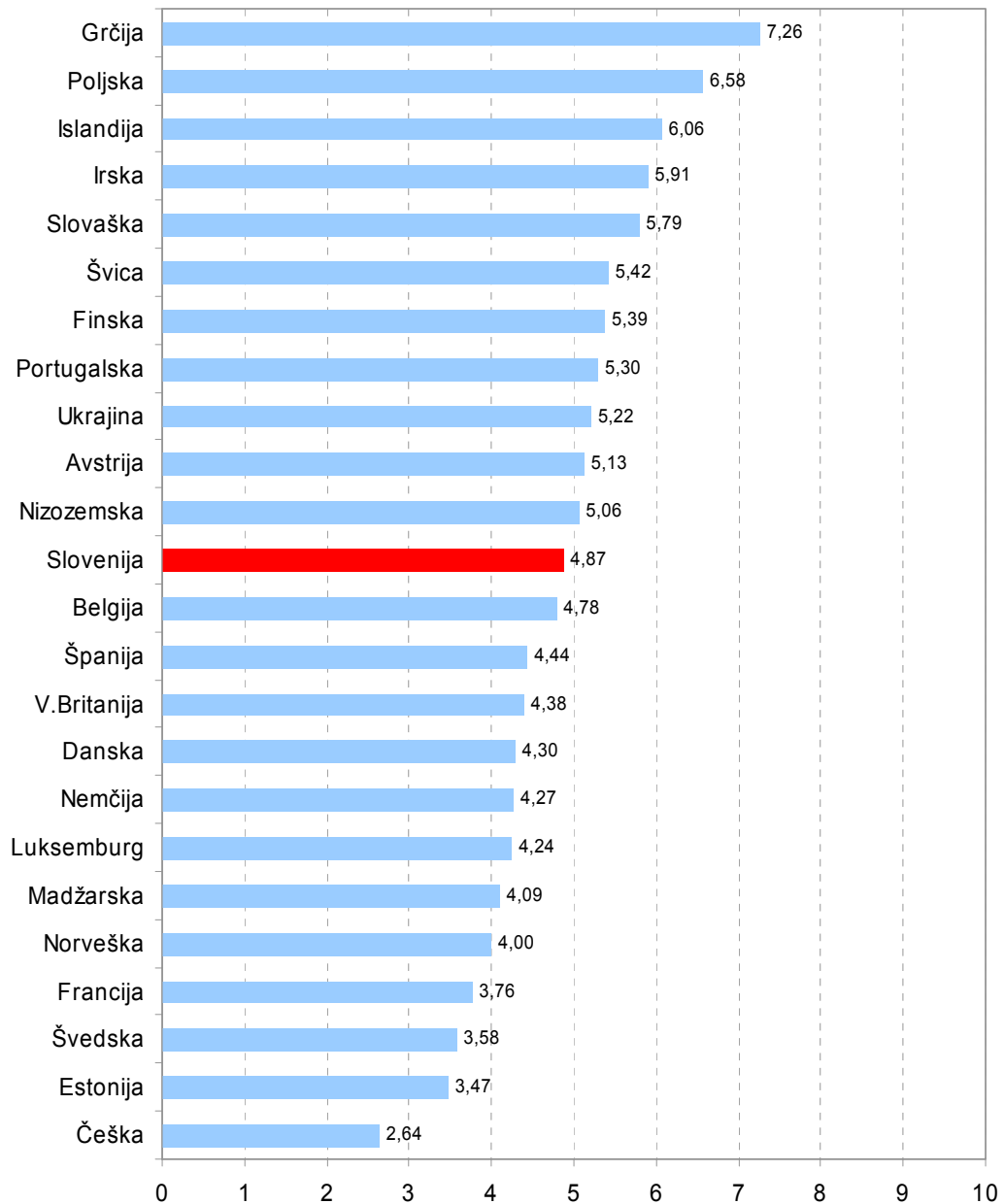

KAKO VARNOSTI SE POGOTOJE, KADAR ZVESEK
HODITE SAMI PO VAŠI SOSESKI?
(delež odgovorov "3-ogroženo" + "4-zelo ogroženo"; v %)

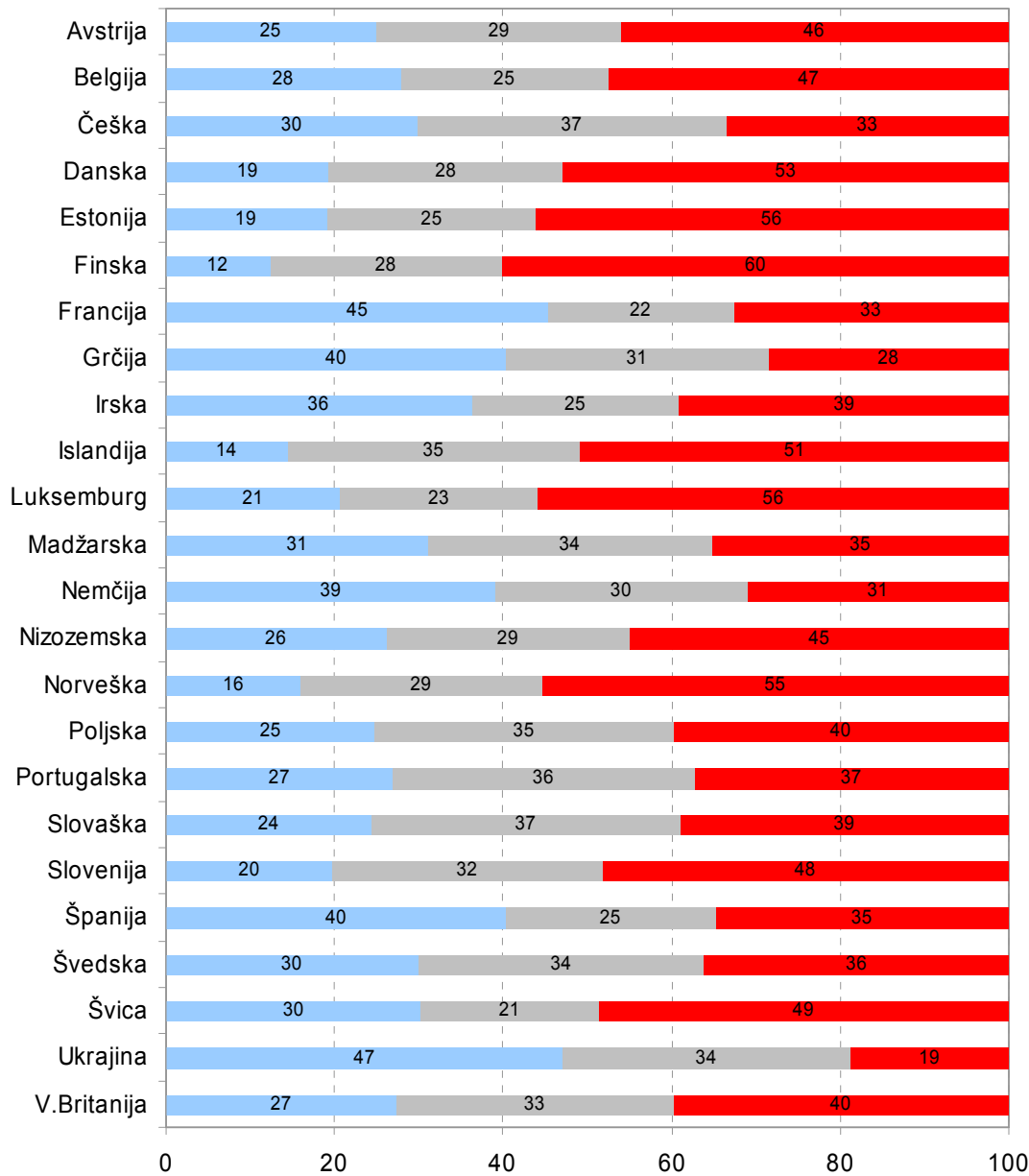

KOLIKO STE VERNI?

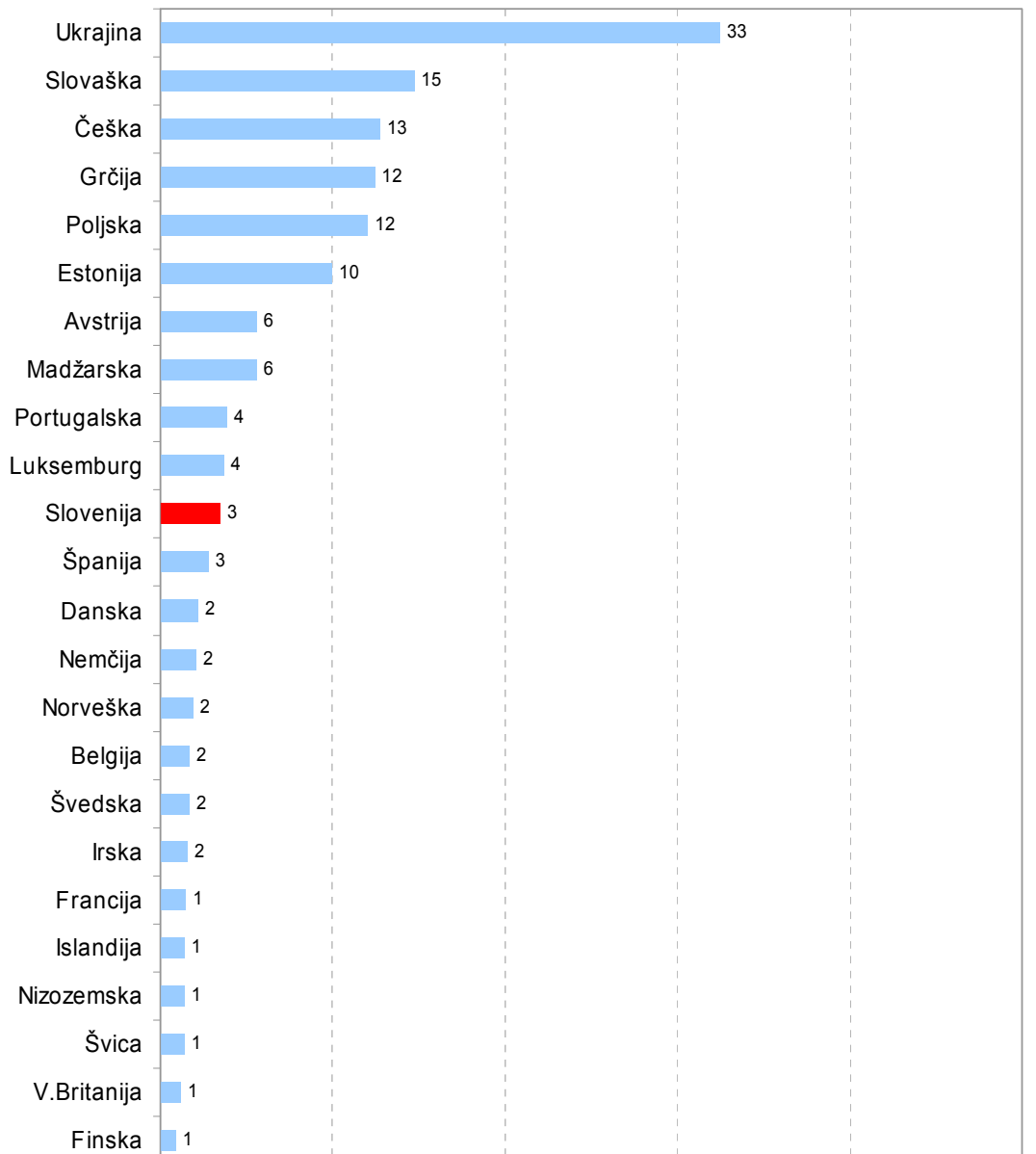
(povprečje na lestvici: 0-sploh nisem veren in 10-zelo sem veren)

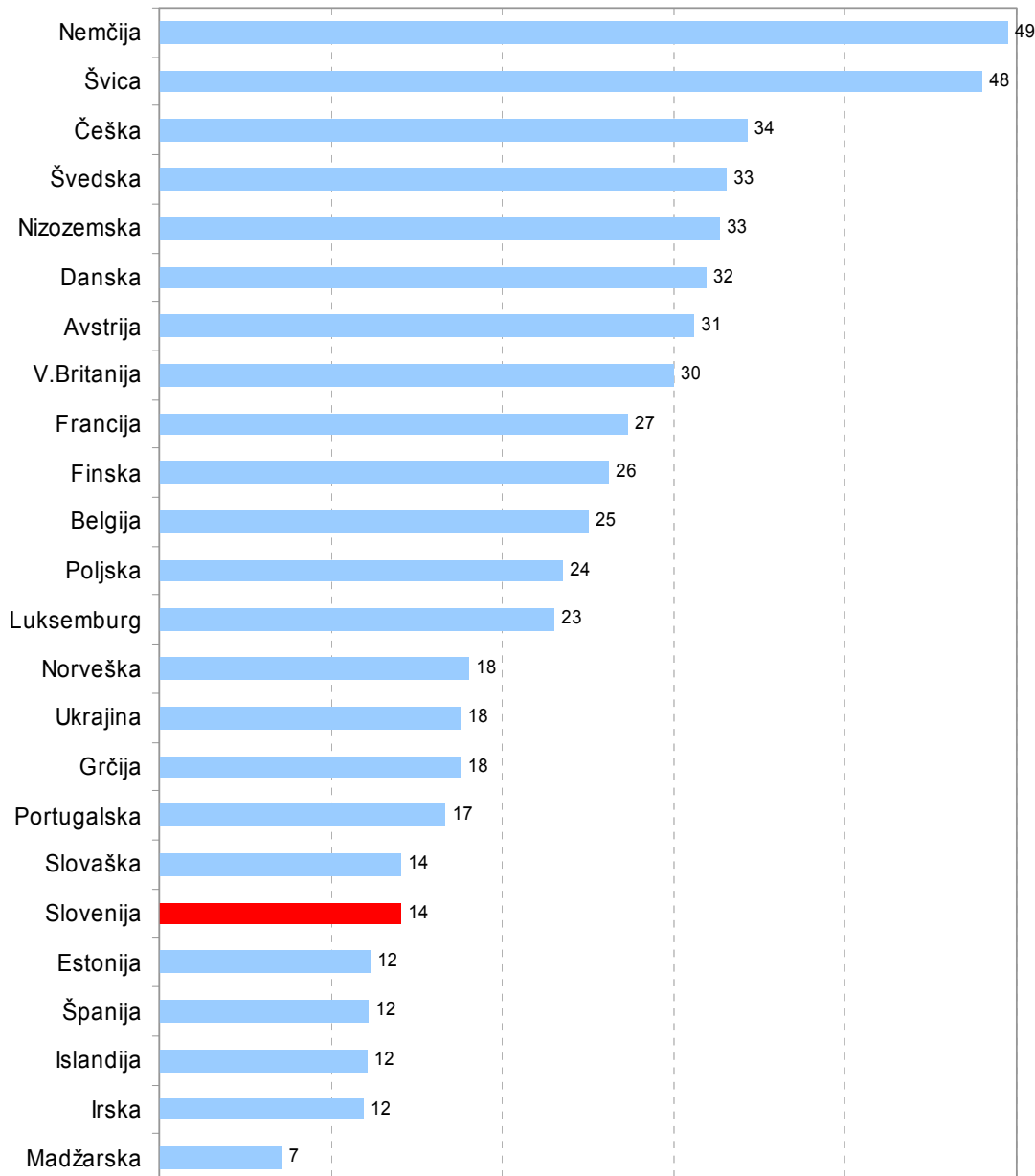
KAKO ZAUPATE BANKAM IN ZAVAROVALNICAM, DA BUDO
POŠTENE V ODNOSU DO LJUDI KOT STE VI?

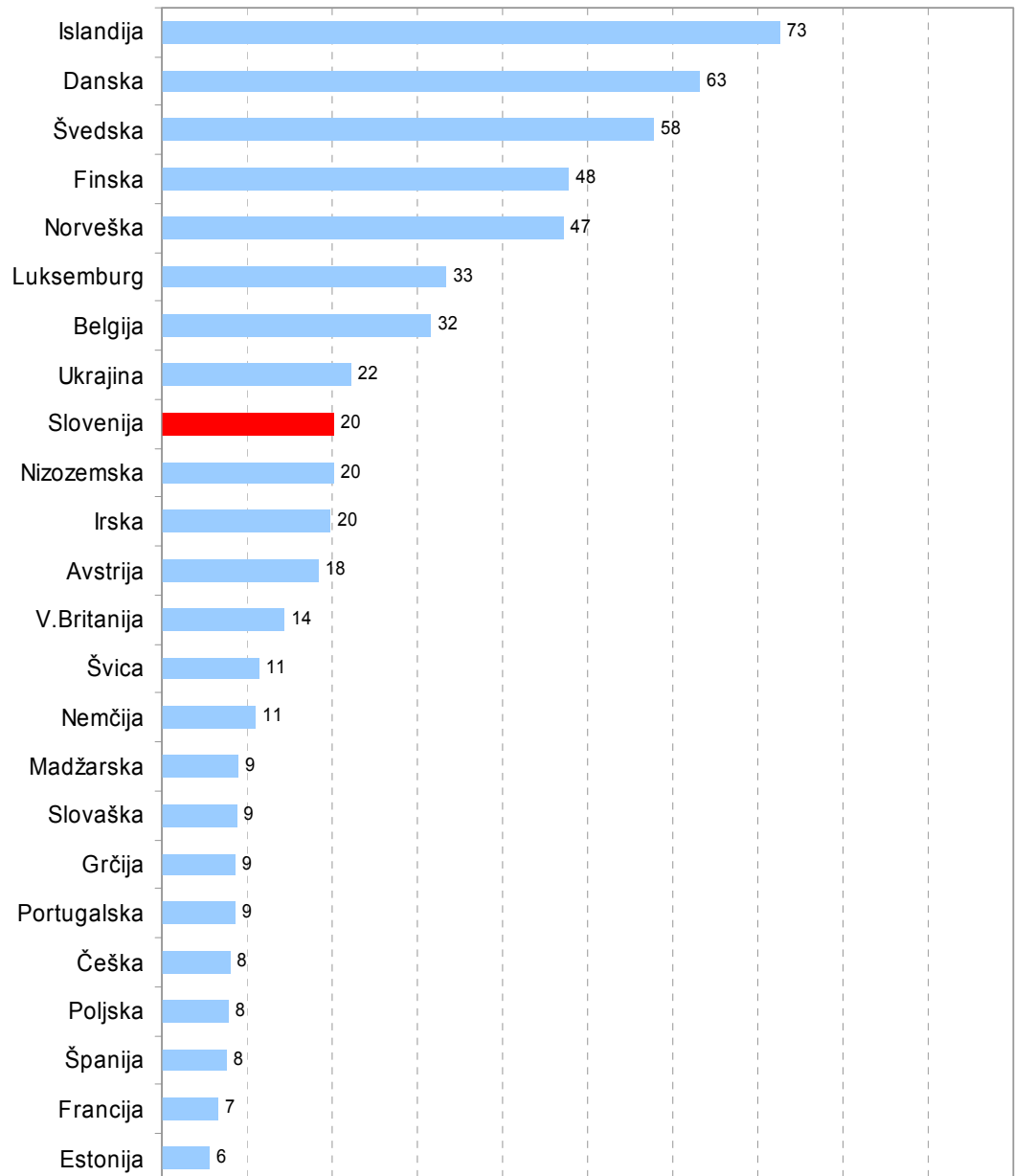
ENKRAT ZAHTEVAL PROTIUSLUGO ALI PODKUPNINO
(v %)

ALI JE KDO IZ GOSPODINJSTVA LAS TNIK VASEGA BIVALISCA?
(delež odgovorov "ne", v %)

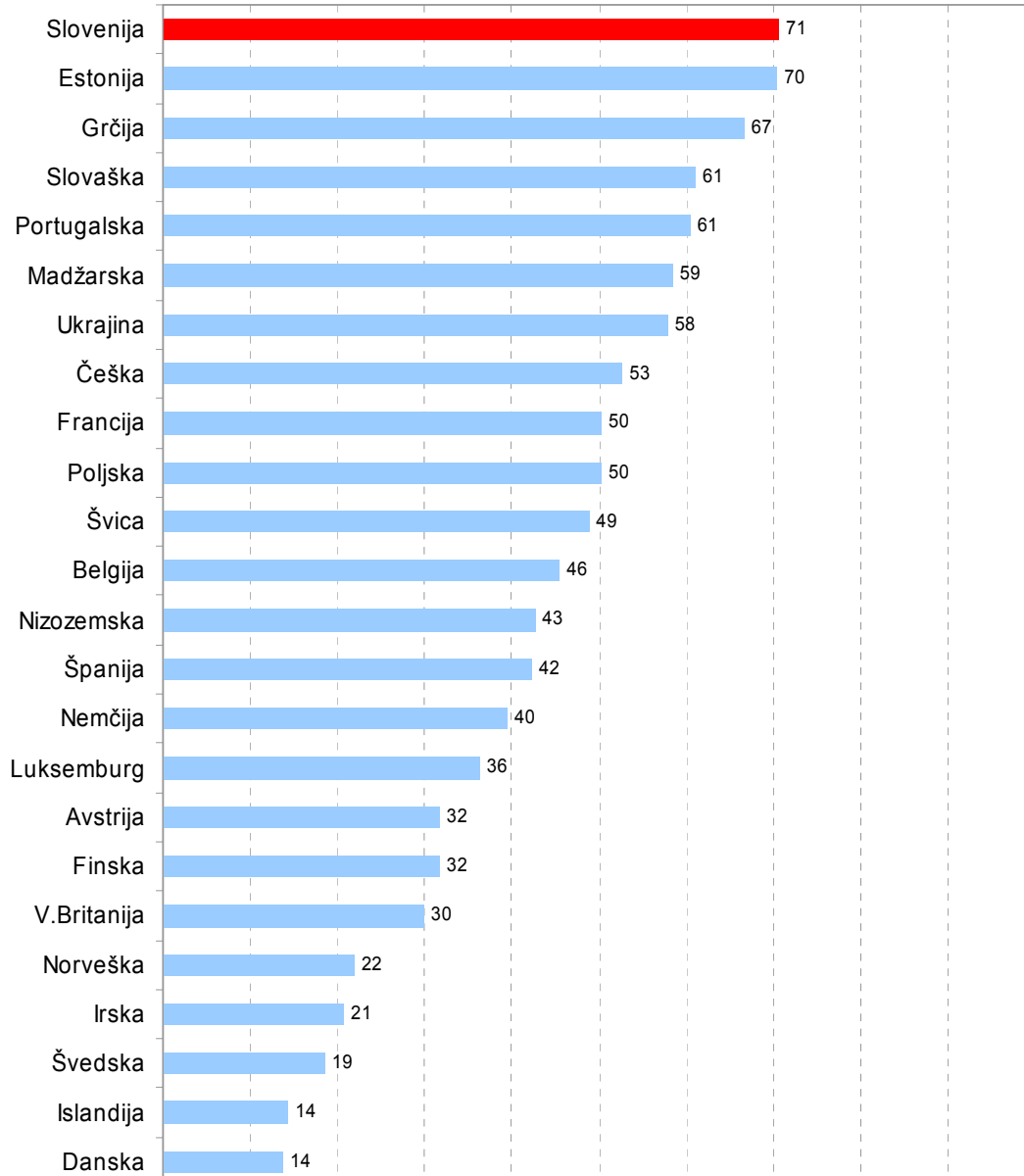

ALISTE ČLAN SINDIKATA? (delež odgovorov "da, sedaj sem", v %)

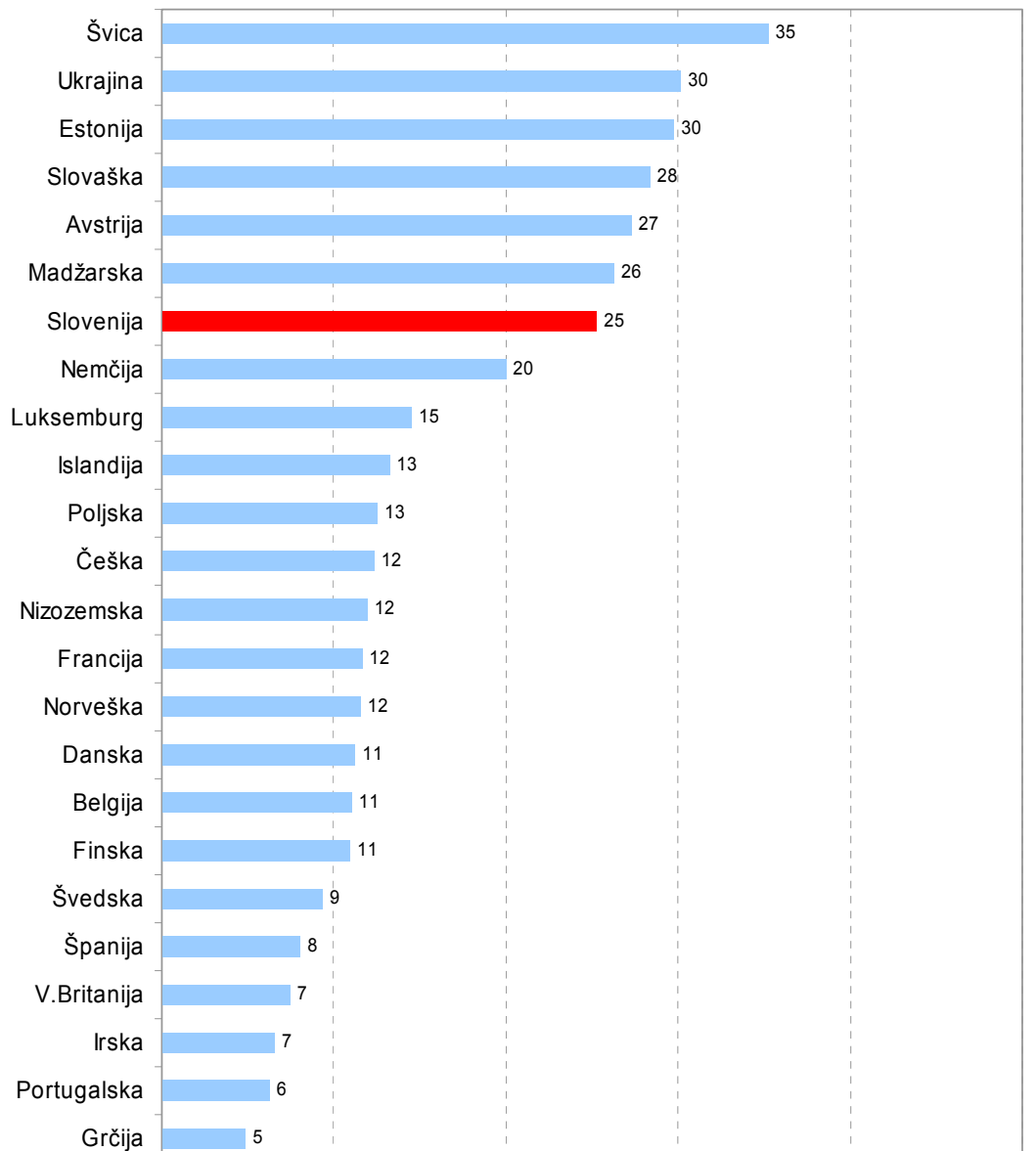

SE BI CE ENASEL V REZNIH FINANSONIH PLEAVANIH BI SI
MORALI OD NEKOGA SPOSODITI DENAR, KAKO ENOSTAVNO
ALI TEŽKO BI BILO TO ZA VAS?

(delež odgovorov "1-zelo težko" + "2-dokaj težko", v %)

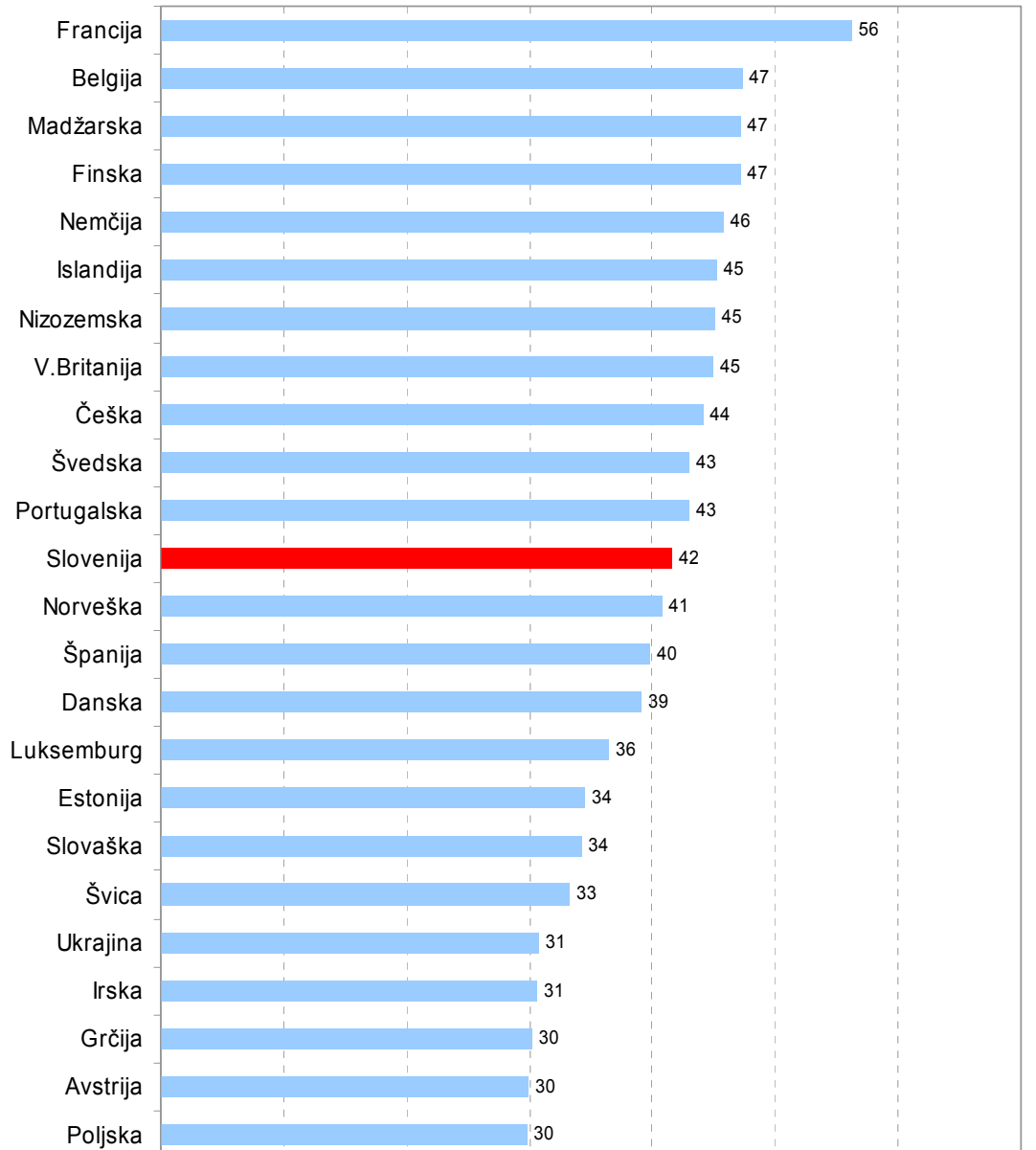

KADAR IMATE TEŽAVE Z ZDRAVJEM?
(delež odgovorov: "4-pogosto" + "5-vedno ali skoraj vedno"; v %)

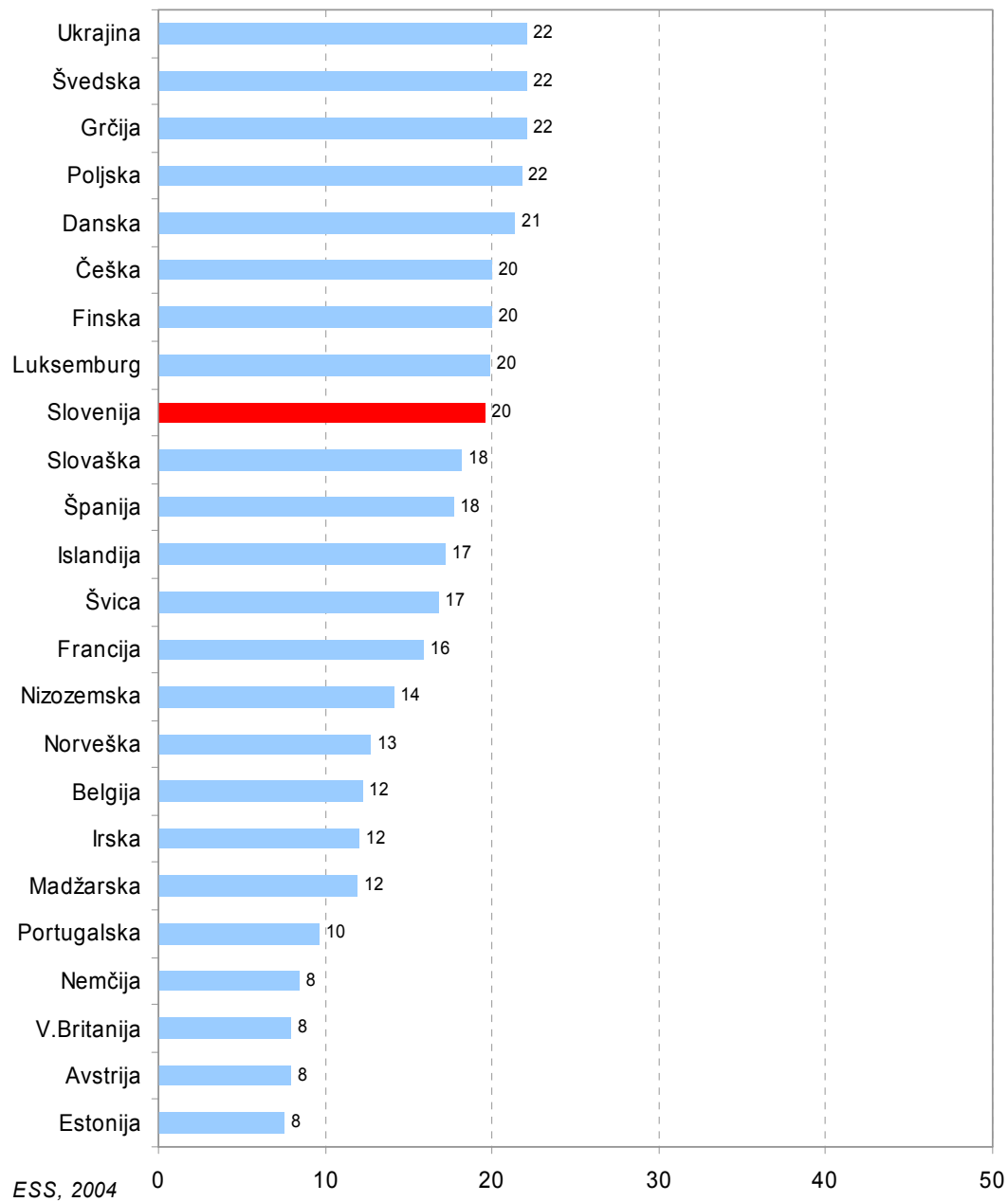

KAKŠNO ZDRAVILO, KI STE GA DOBILI NA RECEPT?

(delež odgovorov: "da"; v %)

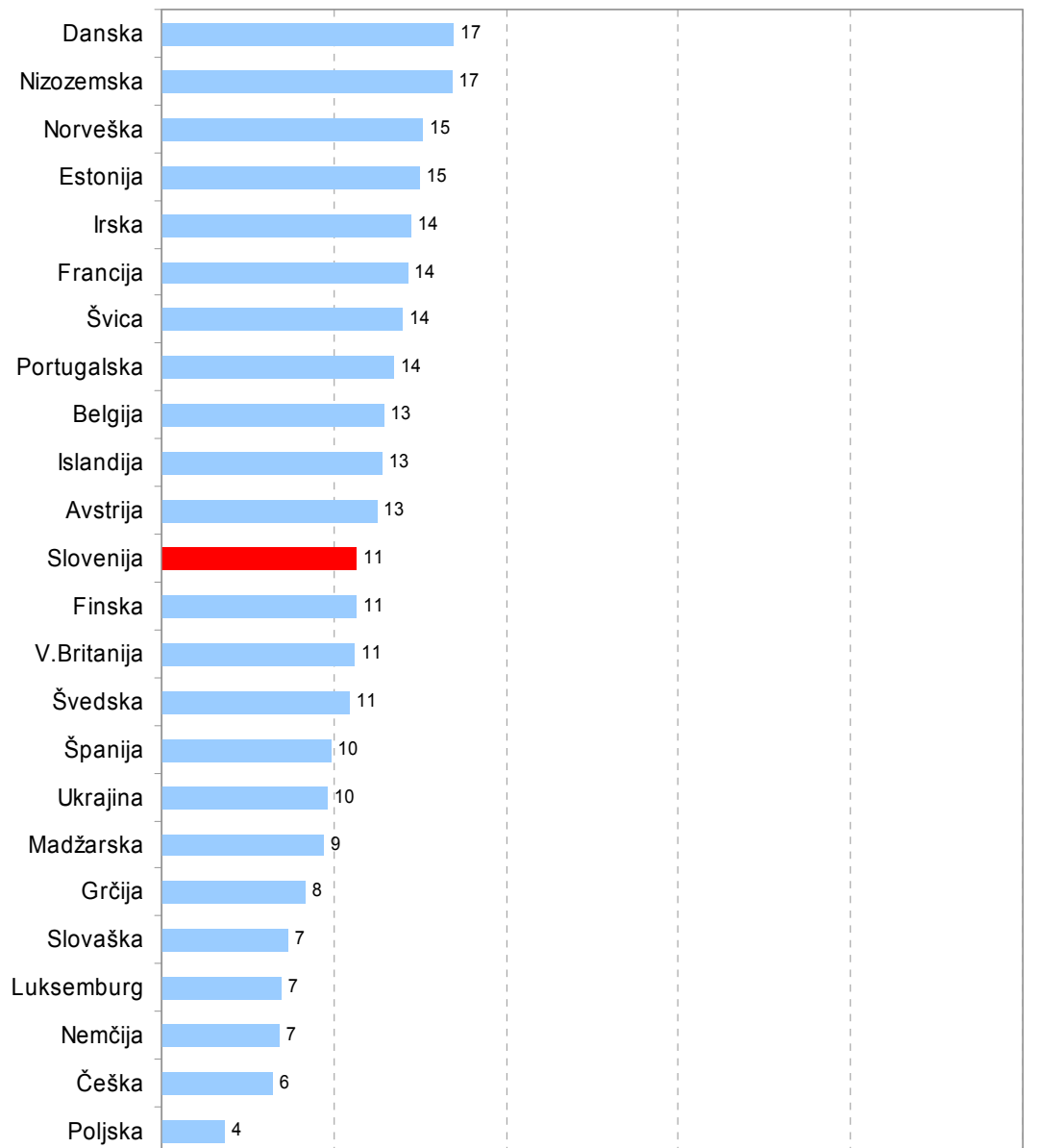

ZDRAVNIKI PACIENTOM NE POUVEDO VSE RESNICE.
(delež odgovorov: "4-večinoma je tako" + "5-vedno je tako"; v %)

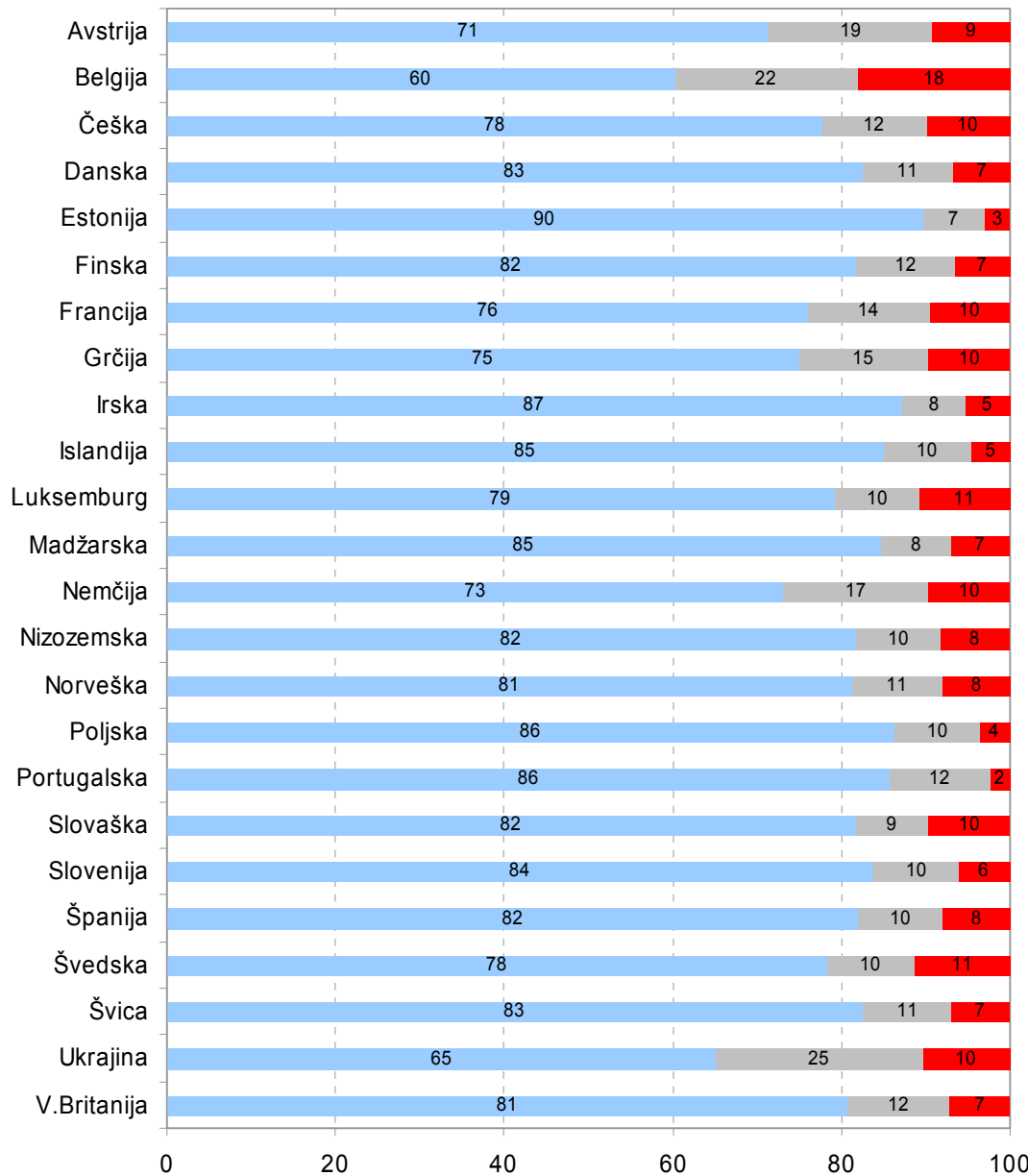

PRIZNATI SVOJIM PACIENTOM.

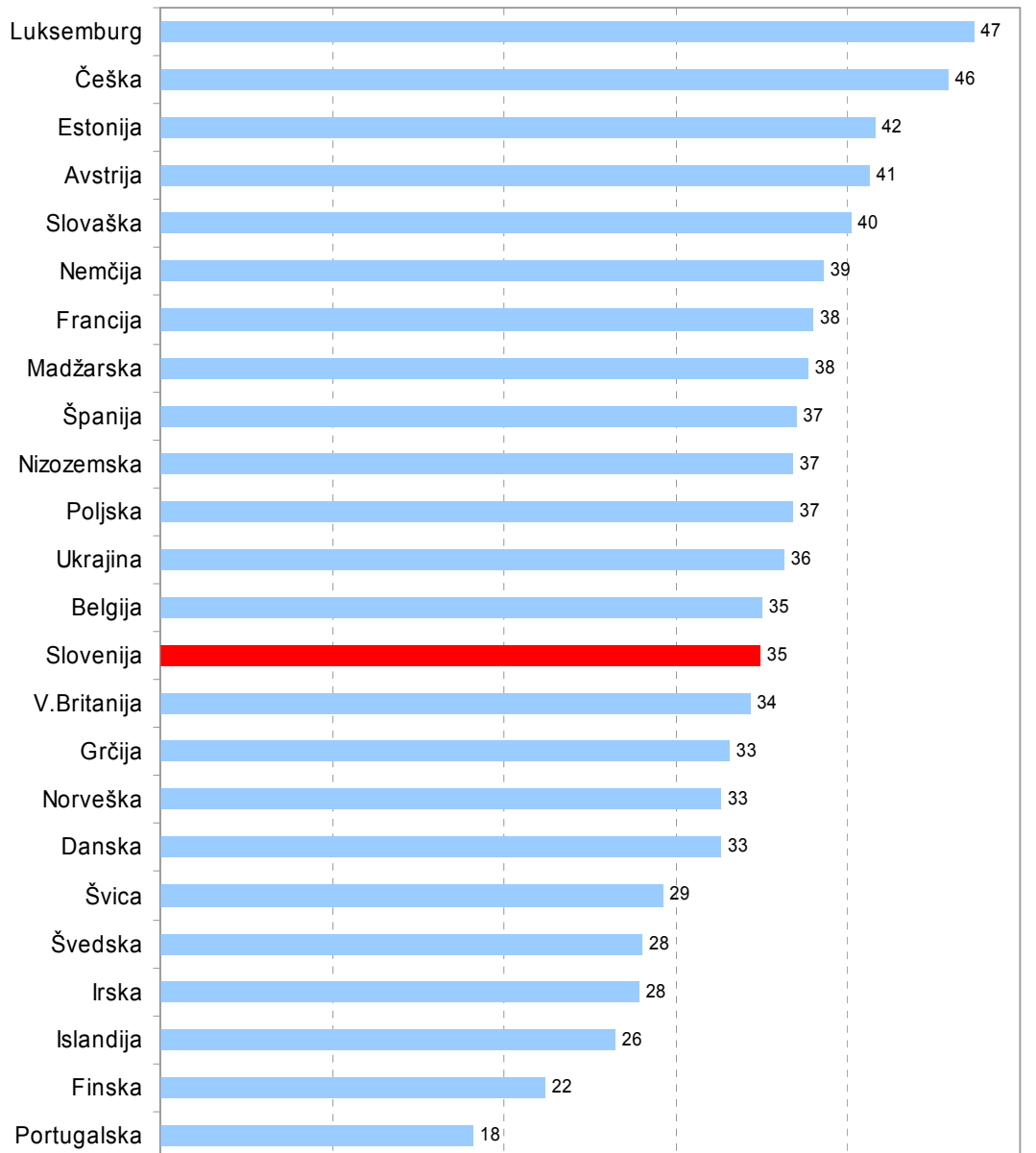
(delež odgovorov: "4-večinoma je tako" + "5-vedno je tako"; v %)

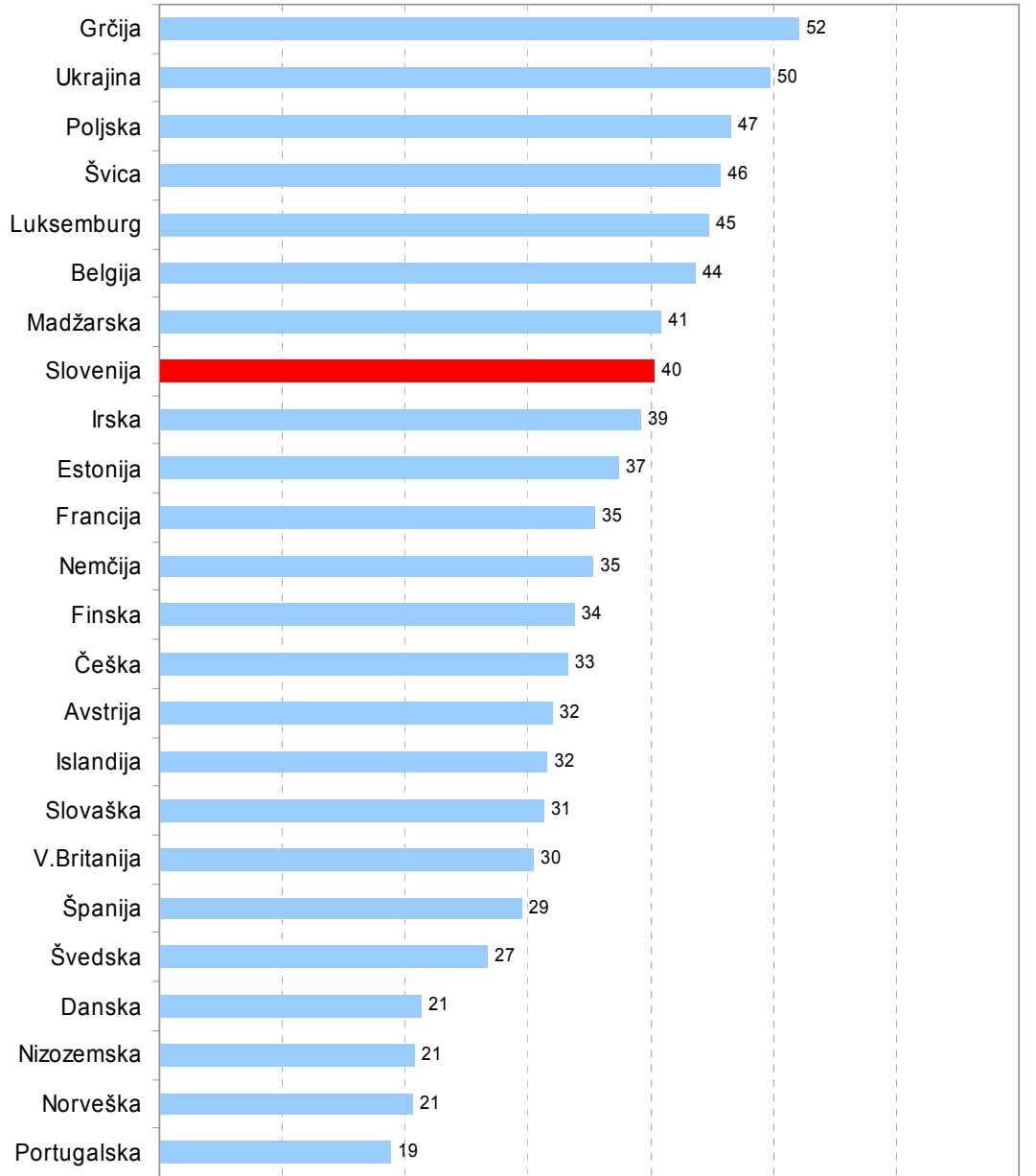
DRŽAVLJANINE BI SMELI GOLJUFATI
PRI SVOJI DAVČNI NAPOVEDI.

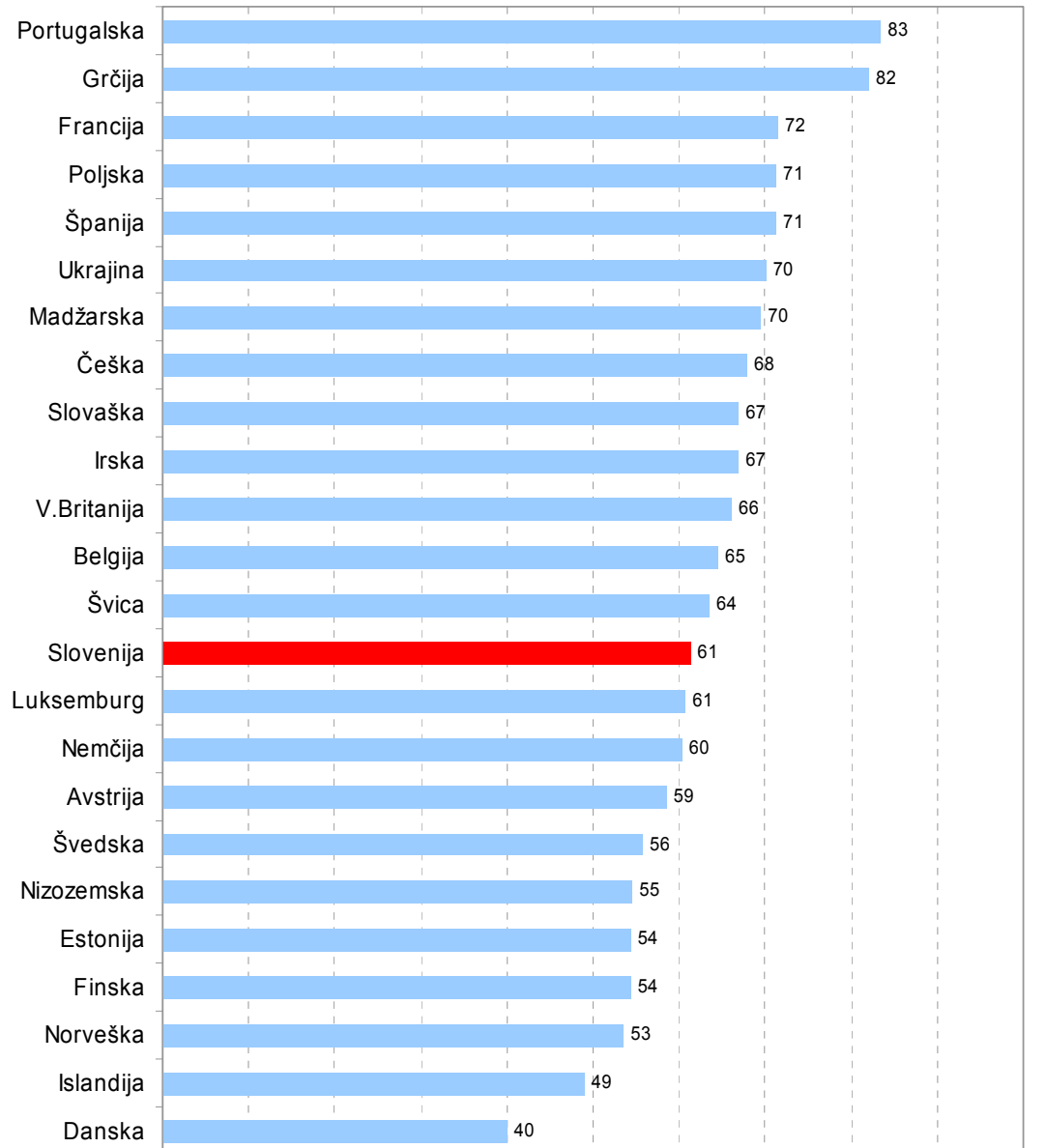
...DA, INSTALATER, GRADNINER, AVTOMETANIK ALI DRUG
**SERVISER MI JE VSAJ ENKRAT RAČUNAL PREVEČ, ALI
OPRAVIL NEPOTREBNO DELO (v %)**

**ČE HOČES KAJ ZASLUŽITI, NE MORES BITI VEDNO PUSTEN.
(delež odgovorov: "1-močno soglašam" + "2-soglašam"; v %)**

USLUG ALI IZDELKOV V KORIST NJIHOVIH STRANK.
(delež odgovorov: "1-močno soglašam" + "2-soglašam"; v %)

V ZADNJIH DVEH TEDNIH SEM BIL VESEL IN DOBRE VOLJE.
(delež odgovorov: "1-ves čas" + "2-večino časa"; v %)

